

Naturvetarnas yttrande avseende Arbetsmiljöverkets remiss *Förslag till föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö samt allmänna råd om tillämpningen av föreskrifterna* – Er ref: 2011/101340

Generella kommentarer

Naturvetarna anser att det är ett väldigt ambitiöst remissförslag med en gedigen konsekvensutredning samt medföljande rapport om organisatoriska, sociala och psykologiska arbetsmiljöförhållanden och dess implikationer för verksamheter. Vi delar Arbetsmiljöverkets analys att sammanslagningen av föreskrifterna om kränkande särbehandling, omvårdnadsarbete i enskilt hem samt de allmänna råden om psykiska och sociala aspekter på arbetsmiljön ger en bättre överblick av reglerna.

Målsättningen är också god, *genom att ta fram samlade föreskrifter inom det psykosociala området hindra negativ utveckling av ohälsan. Ett delmål är att antalet anmälda arbetsskador/arbetsjukdomar på grund av organisatoriska och sociala orsaker (inklusive hot och våld) inte ska fortsätta öka mellan 2012 och 2016.*

Naturvetarna har dock en rad synpunkter som främst gäller förtydliganden i remissförslaget just med utgångspunkt från konsekvensutredningen och målet med förändringarna. Vi ser att mycket av det som nämns i konsekvensutredningen saknas, eller åtminstone inte uttrycks tillräckligt tydligt, i förslaget till föreskrifter vilket vi också tror kommer att leda till att målsättningen blir svår att uppnå.

NATURVETARNA ^{LYFTER} NATURVETARE

naturvetarna.se; info@naturvetarna.se
08-466 24 80 Fax 08-466 24 79
Planiavägen 13
Box 760, 131 24 Nacka

Synpunkter på specifika förslag

Att remissen nämner åtgärder som behövs för att motverka att arbeten som är starkt psykiskt påfrestande leder till ohälsa är bra. Det är också positivt att ljuset sätts på att dubbelbemanning, rutiner för att hantera krävande kunder/klienter och en minskad arbetsmängd är att rekommendera för sådana yrken. Däremot nämns inte tillsynsarbete i uppräkningsdelen av starkt psykiskt påfrestande arbeten. Förvisso är detta bara exempel på utsatta yrken under allmänna råd men sådant har ändå en tendens att bli vägledande när det skrivs i en föreskrift.

Naturvetarna anser att tillsynsarbete ska nämnas som ett starkt psykiskt påfrestande arbete i föreskriften då kartläggningar av förbundet har visat att våra professioner inom djurskydd, livsmedelskontroll och miljö- och hälsoskyddstillsyn är väldigt utsatta. Andra Saco-förbund har också visat att även deras professioner inom till exempel djurskydd och vid Kronofogdemyndigheten är utsatta. Detta understryker att det inte är en begränsad fråga för en viss profession utan att tillsynsverksamhet i regel är ett starkt psykiskt påfrestande arbete.

Internet nämns i förarbetena till remissförslaget i termer av det flexibla och gränslösa arbetet. I remissförslaget lyfter man också att långtgående möjligheter att utföra arbetet på olika tider och platser med förväntningar på att vara ständigt nåbar kan medföra risker för ohälsa. Detta är väldigt positivt tycker Naturvetarna men däremot har man i förslaget helt tappat bort hot- och våldsproblematik kopplat till internet. Detta anser vi är ytterst problematiskt. Tendenserna från våra professioner som är utsatta för hot är att detta har ökat främst på internet och tendenserna överlag i samhället pekar i samma riktning. Vill man uppnå att anmälda arbetsskador/arbetsjukdomar inte ska öka bör man ha med denna aspekt av hot- och våldsproblematiken i föreskrifterna.

Därför anser Naturvetarna att en skrivning om hur arbetsgivare bör hantera hot på nätet ska införas under allmänna råd. Det är dock oklart exakt var en sådan skrivning skulle kunna tänkas införas, vilket också är en svaghet med föreliggande förslag då det inte är tydligt formulerat kring hot och våld. Förvisso nämns i 11 § vilka åtgärder som arbetsgivare ska vidta kring starkt psykiskt påfrestande arbeten men den solklara kopplingen till hot- och våldsproblematik som nämns i konsekvensutredningen lyser med sin frånvaro i förslaget till föreskrifter enligt vår syn.

Oavsett var skrivningen hamnar bör Arbetsmiljöverket tydliggöra i föreskriftens allmänna råd att ett hot på internet i tjänsten alltid ska hanteras av arbetsgivaren. Förbundets erfarenhet från medlemmars upplevelse är att det finns många arbetsgivare som hävdar att ett hot på nätet i tjänsten per definition rör den "privata sfären" och därför får individer hantera det som privatpersoner.

I konsekvensutredningen nämns att illa utformade eller dåligt fungerande IT-system kan leda till ohälsa. Ett dåligt fungerande IT-system kan leda till resursbrist, då det tar så mycket tid i anspråk, vilket i sin tur leder till en stor stress och risk för ohälsa. I remissförslaget skrivs om kopplingar mellan bristande resurser och ohälsa samt om arbetsgivarens ansvar för att främja en god organisatorisk och social arbetsmiljö på ett övergripande plan. Det är väldigt positivt att koppla resursbrist till risk för ohälsa, då den kopplingen inte alltid görs av arbetsgivare.

Däremot anser vi att själva frågan om dåliga IT-system och konsekvenserna för arbetsmiljön saknas i de allmänna råden. Naturvetarna anser att en skrivning bör införas som belyser att man alltid ska se ett IT-system som en del av verksamheten, som ska analyseras lika omfattande inför ett införande som en organisationsförändring. Det måste tydliggöras att IT-utveckling inte kan ses som exogen verksamhetsutveckling utan att arbetsgivare alltid bör verka för en bred samverkan i organisationen även om IT-frågor.

Avslutande kommentarer

Naturvetarna anser som sagt att bakgrunden till förslaget bygger på en korrekt och gedigen analys och vi välkomnar förslaget. Föreliggande förslag är ett stort fall framåt jämfört med nuläget kring föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö. Däremot anser vi att det krävs en hel del förtydliganden för att målsättningen med att ta fram föreskrifterna ska kunna uppnås.

Med vänlig hälsning,
Naturvetarna

Helena Nicklasson
Förbundsdirektör

Kristofer Jervinge
Utredare